

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 3Co/99/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8313200466
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 12. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jozef Škrab
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8313200466.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Škraba a členov JUDr. Petra Šama a JUDr. Mareka Kohúta, v právnej veci žalobkyne: S. I., L.. XX.X.XXXX, J. E. XXX, zastúpenej: Advokátska kancelária KRAJNÁK & PARTNERS, s.r.o., so sídlom Bratislava, Záhradnícka 25, IČO: 47 233 427, proti žalovaným: 1/ R. K., L.. XX.X.XXXX, J. C., E. XXX/XX, zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Vrbom, so sídlom Humenné, Nám. slobody 2, 2/ C. T., L.. X.X.XXXX, J. C., N.. D. S., 3/ Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., so sídlom Bratislava, Dostojevského rad 4, IČO: 00 151 700, o ochranu osobnosti, na odvolanie žalobkyne a žalovaných v 2. a 3. rade proti rozsudku Okresného súdu Humenné zo dňa 23.1.2014 pod č. k. 12C/9/2013-138, jednohlasne takto

rozhodol:

M e n í rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti vo veci samej vo vzťahu žalobkyne a žalovaného v 3. rade tak, že návrh proti tomuto žalovanému z a m i e t a.

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti vo veci samej vo vzťahu žalobkyne a žalovaných v 1. a 2. rade o povinnosti týchto žalovaných zaplatiť žalobkyni spoločne a nerozdielne sumu 15.000,- eur do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti o zamietnutí návrhu žalobkyne o zaplatenie 20.000,- eur.

M e n í rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o náhrade trov konania vo vzťahu žalobkyne a žalovaných v 1. a 2. rade tak, že žalovaní v 1. a 2. rade sú p o v i n n í nahradiť žalobkyni spoločne a nerozdielne trovy konania vo výške 891,95 eur na účet jej právneho zástupcu, v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

M e n í rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o povinnosti žalovaných v 1., 2. a 3. rade zaplatiť súdny poplatok tak, že tento sú povinní uhradiť žalovaní v 1. a 2. rade spoločne a nerozdielne vo výške 900,- eur na účet Okresného súdu Humenné do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

M e n í rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o povinnosti žalovaných v 1., 2. a 3. rade zaplatiť trovy štátu tak, že tieto sú povinní nahradiť žalovaní v 1. a 2. rade spoločne a nerozdielne vo výške 4,30 eur na účet Okresného súdu Humenné do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

N e p r i z n á v a žalovanému v 3. rade náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Humenné vyššie označeným rozsudkom zaviazal žalovaných v 1., 2. a 3. rade zaplatiť žalobkyni spoločne a nerozdielne sumu 15.000,- eur a nahradiť trovy konania vo výške 2.953,40 eur,

všetko do 3 dní od jeho právoplatnosti. V prevyšujúcej časti žalobu o zaplatenie sumy 20.000,- eur zamietol. Žalovaných v 1., 2. a 3. rade zaviazal zaplatiť spoločne a nerozdielne sumu 900,- eur na súdnom poplatku a taktiež spoločne a nerozdielne sumu 4,30 eur na trovách štátu, všetko na účet Okresného súdu Humenné, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Vychádzal z odôvodnenia návrhu, ktorým žalobkyňa sa domáhala od žalovaných v 1. až 3. rade zaplatenia sumy 35.000,- eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy, s tým, že sumu 20.000,- eur si uplatnila ako nárok na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 Obč. zákonníka a sumu 15.000,- eur ako nárok zosnulého podľa § 15 Obč. zákonníka. Ďalej návrh zdôvodnila tým, že dňa XX.X.XXXX o XX.XX hod. žalovaný v 1. rade v miestnej časti E. v C. na štátnej ceste III. triedy v smere na obec T. viedol osobné motorové vozidlo zn. Škoda Octavia, ev. č. C., keď na priamom úseku cesty pri miernom stúpaní pred rodinným domom č. XXX nereagoval na prekážku, nachádzajúcu sa na ceste, a v dôsledku nedostatočného venovania sa vedeniu vozidla a situácii v cestnej premávke, v rýchlosti v rozmedzí 85 km až 105 km / hodinu, zrazil vo svojom jazdnom pruhu bližšie k stredovej čiare bez akejkoľvek reakcie a predchádzajúceho brzdenia tam nachádzajúceho sa chodca E. I., nar. XX.X.XXXX, syna žalobkyne, pravdepodobne v kľáčiacej polohe, ktorý bol pod vplyvom alkoholu, a v dôsledku utrpených zranení na mieste dopravnej nehody podľahol. Priamym vinníkom dopravnej nehody bol tento žalovaný, ktorý viedol osobné motorové vozidlo, pričom v tejto súvislosti žalobkyňa poukázala na rozsudok Okresného súdu Humenné zo dňa 6.4.2011, sp. zn. 1T/32/2011, ktorým súd schválil dohodu o vine a treste, uzavretú medzi žalovaným v 1. rade a Okresnou prokuratúrou Y. tak, že žalovaný v 1. rade bol uznaný za vinného z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, 2 písm. a/ Trestného zákona. Z tohto dôvodu uplatnila svoj nárok proti tomuto žalovanému ako priamemu vinníkovi dopravnej nehody. Nárok voči žalovanému v 2. rade uplatnila s odôvodnením, že tento žalovaný je prevádzkovateľom (vlastníkom) osobného motorového vozidla, ktoré v čase dopravnej nehody riadil žalovaný v 1. rade. Počas konania rozšírila svoj nárok aj proti žalovanému v 3. rade, pričom jeho pasívnu legitímáciu odôvodnila ustanovením § 4 ods. 2 Zákona č. 381/2001 Z.z. a § 15 ods. 1 tohto zákona.

Žalobkyňa v žalobe dôvodila tým, že zo strany žalovaných došlo k zásahu do jej práv na ochranu osobnosti, najmä do ochrany súkromného a rodinného života, pretože bola matkou zosnulého E. I., od narodenia až do jeho úmrtia žili v spoločnej domácnosti, a to spoločne aj s ďalším jej synom. Počas tejto doby sa medzi nimi vytvorili veľmi pevné harmonické, citové väzby, s tým, že prešla so zosnulým synom všetkými jeho životnými fázami, teda od jeho prvých krokov, predškolského obdobia, obdobia školskej výchovy a prípravy na budúce povolanie až do dospelosti. Po smrti manžela sa o ňu staral jej zosnulý syn spolu so svojím bratom, a keďže žalobkyňa veľmi ťažko znášala smrť svojho manžela, jej zosnulý syn spolu s bratom v tom čase jej boli veľkou oporou. Neočakávaná smrť zosnulého syna ju zasiahla do takej miery, že jej to spôsobilo dlhodobé nepriaznivé psychické následky, ktoré si neustále vyžadujú psychiatrickú liečbu a užívanie antidepresív, pričom opakovane prežíva ťažké depresívne stavy spojené s pocitmi frustrácie, šoku, smútku a zúfalstva z neočakávanej smrti svojho syna. Neoprávneným (protiprávnym) zásahom žalovaného v 1. rade došlo k nezvratnej, nenahraditeľnej a neodčiniteľnej deštrukcii interpersonálnych väzieb tvoriacich základ a rámec jej súkromného života a tým k intenzívnemu zásahu do práva na súkromie a rodinný život, pričom uvedený zásah ju tak obral o možnosť ďalšieho udržiavania a rozvíjania vzťahov so zosnulým synom.

Žalovaný v 1. rade žiadal návrh žalobkyne zamietnuť, poukazujúc na to, že okrem žalobkyne si uplatňuje nárok voči nemu aj druhý syn žalobkyne C. I., pričom v prípade vyhovenia oboch návrhov by jeho finančná situácia bola neúnosná, a to s prihliadnutím na jeho majetkové pomery. Poukázal na to, že súd má prihliadať na skutočnosť, že škoda nebola spôsobená len výlučným jeho zavinením, ale aj z veľkej miery zavinením nebohého, pretože v trestnom konaní bolo preukázané, že ležal na ceste v jazdnom pruhu bližšie k stredovej čiare s 3,82 ‰ alkoholu v krvi, teda s vážnou otravou krvi, a zároveň nebohý ako účastník cestnej premávky porušil osobitné ustanovenia § 52 ods. 1 zákona č. 315/1996 Z.z..

Žalovaný v 2. rade sa pojednávaní na súde prvého stupňa nezúčastňoval, pričom svoju neúčasť vždy ospravedlnil.

Žalovaný v 3. rade žiadal návrh zamietnuť s odôvodnením, že nepopiera skutočnosť, že bol poisťovateľom povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou označeného motorového vozidla. Žalobu však žiadal vo vzťahu k nemu zamietnuť s poukazom na ustanovenia § 2 a 4 zákona č. 381/2001 Z.z., a to z dôvodu nedostatku pasívnej legitímácie na jeho

strane. Zo žiadneho ustanovenia citovaného zákona totiž nevyplýva, že by rozsah poistného krytia zahŕňal aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 11 Obč. zákonníka nie je krytý povinným zmluvným poistením (v tejto súvislosti poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/168/2009 a sp. zn. 4Cdo/160/2007). Zároveň navrhol skúmať aj okolnosti, pri ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobkyne a v tejto súvislosti na potrebu skúmať aj otázku spoluzavinenia nebohého. Taktiež žiadal návrh žalobkyne na náhradu sumy 15.000,- eur zamietnuť z dôvodu nedostatku jej aktívnej legitímácie.

Na základe výsledkov vykonaného dokazovania a aplikáciou § 135 ods. 1, veta tretia, O.s.p., § 420 ods. 1, § 427 ods. 2, § 441, § 11, § 13 ods. 1, 2, 3, § 15 Obč. zákonníka a § 4 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z.z. uzavrel, že žalovaný v 1. rade zapríčinil dopravnú nehodu, pri ktorej zahynul syn žalobkyne E. I.. Preto ako vodič osobného motorového vozidla nesie zodpovednosť v zmysle § 420 ods. 1 Obč. zákonníka za spôsobenú škodu. S poukazom na ustanovenie § 427 ods. 2 Obč. zákonníka zaviazal na plnenie žalobkyne aj žalovaného v 2. rade, ktorý bol vlastníkom, resp. prevádzkovateľom osobného motorového vozidla, ktoré žalovaný v 1. rade v čase dopravnej nehody riadil.

V súvislosti s pasívnou legitímáciou žalovaného v 3. rade poukázal na to, že Súdny dvor EÚ rozsudkami zo dňa 24.10.2013 vo veci Haasová C-22/12 a rozsudkom vo veci Drozdovs C-277/12 judikoval otázku pasívnej legitímácie tohto žalovaného týkajúcej sa náhrady nemajetkovej ujmy, pričom z týchto rozsudkov vyplýva, že pod pojmom ujma na zdraví je potrebné rozumieť akúkoľvek ujmu, ak jej náhrada vyplýva na základe zodpovednosti poisteného za škodu z vnútroštátneho práva uplatniteľného v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú ako aj psychickú traumu. Súdny dvor EÚ dospel k záveru, že medzi škody, ktoré sa musia z povinného zmluvného poistenia nahradiť, patrí aj nemajetková ujma, ak možno náhradu tejto ujmy požadovať podľa vnútroštátneho práva. Taktiež z nich vyplýva, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou má pokryť aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. Z týchto dôvodov dospel k záveru, že v danom prípade je žalovaný v 3. rade taktiež pasívne legitimovaný v tomto konaní.

V súvislosti s uplatnením nároku žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu zásahu do jej osobnostných práv, uviedol, že súčasťou práva na ochranu osobnosti je i právo na súkromie a rodinný život, ktoré v sebe zahŕňa tiež právo na spoločnosť s ďalšími osobami, predovšetkým s členmi rodiny. Občianskoprávne sankcie za nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do osobnosti fyzickej osoby upravuje ustanovenie § 13 Obč. zákonníka. Určenie subjektov, na ktoré dopadajú sankcie podľa tohto zákonného ustanovenia, zákonná úprava vymedzuje vzťahom medzi osobou, do ktorej práv na ochranu osobnosti bolo neoprávnene zasiahnuté (môžu ňou byť len fyzické osoby), a osobou, ktorá neoprávnený zásah spôsobila (môžu ňou byť aj právnické osoby). Pri neoprávnenom zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby vzniká osobná väzba medzi oprávnenou osobou na jednej strane a povinnou osobou na strane druhej. Práva a povinnosti vyplývajúce z tohto právneho vzťahu sa viažu výhradne na určitú osobu. Povinnosť poskytnúť zadošťučinenie podľa § 13 Obč. zákonníka je teda subjektívne spätá s tým, kto sa zásahu do týchto práv iného dopustil. Jedná sa preto o výlučne osobnú povinnosť tohto subjektu, ktorá neprechádza na ďalšiu osobu. Občiansky zákonník nemá ani ustanovenie, ktoré by umožňovalo prípadný prechod tejto povinnosti na ďalšiu osobu ako osobu z tohto hmotnoprávneho vzťahu povinnú. Z uvedených úvah teda vyplýva, že v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej zásahom do osobnostných práv, je v zmysle § 11 a násl. Obč. zákonníka nositeľom hmotnoprávnej povinnosti ten subjekt, ktorý neoprávnený zásah do osobnostných práv spôsobil (4Cdo/168/2009).

Čo sa týka výšky priznaného nároku žalobkyne, v tejto súvislosti uzavrel, že náhrady nemajetkovej ujmy sa domáhala vo vzťahu k všetkým žalovaným. Nepriznal jej však uplatňovanú sumu 20.000,- eur v celom rozsahu, ktorú ponížil na sumu 15.000,- eur a v prevyšujúcej časti nárok žalobkyne o zaplatenie 5.000,- eur zamietol, a to s poukazaním na okolnosti vzniku dopravnej nehody, kedy jej nebohý syn sa nachádzal pravdepodobne v kľáčacej polohe, na vozovke v smere jazdy vodiča, pričom mal zistené množstvo alkoholu v krvi 3,82 ‰. Tieto skutočnosti ho viedli k tomu, že ponížil nárok žalobkyne v uvedenom smere. Teda vychádzal aj z toho, že aj samotný nebohý E. I. niesol spoluvinu na vzniku dopravnej nehody. Na zaplatenie sumy 15.000,- eur žalobkyne zaviazal všetkých žalovaných spoločne a nerozdielne (§ 438 ods. 1 Obč. zákonníka).

Žalobkyňa si uplatnila aj náhradu nemajetkovej ujmy ako nárok zosnulého E. I. podľa § 15 Obč. zákonníka, ktorá mala vzniknúť neoprávneným zásahom do práva jej nebohého syna na ochranu osobnosti, a to do práva na ochranu života a zdravia. V danom prípade ide o osobnostný nárok E. I., ktorý zanikol jeho smrťou, pričom tento nárok neprechádza na dedičov. Preto žalobkyňa nemá aktívnu legitimáciu na uplatňovanie tohto nároku. Z tohto dôvodu žalobu v tejto časti ako nedôvodnú zamietol. Celkom tak zamietol žalobu v časti 20.000,- eur, keďže predmetom návrhu bola celková suma 35.000,- eur (20.000,- + 15.000,- eur).

Keďže žalobkyňa bola v konaní oslobodená od platenia súdnych poplatkov, súd prvého stupňa v zmysle § 2 ods. 2 Zákona č. 71/1992 Zb. v znení noviel uložil všetkým žalovaným zaplatiť súdny poplatok z priznanej sumy spoločne a nerozdielne, pričom výšku súdneho poplatku vypočítal podľa položky 1a Sadzovníka súdnych poplatkov, čo predstavuje 6 % z priznanej sumy 15.000,- eur, teda 900,- eur.

O trovách štátu rozhodol podľa § 148 ods. 1 O.s.p., pričom tieto pozostávajú zo svedočného vyplateného svedkovi C. C. vo výške 4,30 eur zo štátnych prostriedkov.

O trovách konania súd prvého stupňa rozhodol podľa § 142 ods. 3 O.s.p., keď priznal žalobkyni plnú náhradu trov z priznanej sumy s odôvodnením, že rozhodnutie vo veci záviselo od úvahy súdu. Priznané trovy žalobkyni pozostávajú z trov právneho zastúpenia.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa v tej časti, ktorou bola žaloba o zaplatenie sumy 20.000,- eur zamietnutá, podala žalobkyňa odvolanie, ktorým žiadala zrušiť rozsudok v napadnutej časti a v rozsahu zrušenia vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Má za to, že rozhodnutie prvostupňového súdu v napadnutej časti vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Skutkovými okolnosťami uvedenými v čl. I žaloby došlo zo strany žalovaného v 1. rade k zásahu do jej práv na ochranu osobnosti, najmä do ochrany súkromného a rodinného života, ako aj do práv zosnulého na ochranu osobnosti, najmä do práva na ochranu života a zdravia. V tejto súvislosti poukázala na skutočnosť, že predmetný nárok si neuplatňuje ako dedič po zosnulom synovi. Zákon osobám uvedeným v § 15 Obč. zákonníka priznáva práva uplatňovať ochranu osobnosti osobitným výslovným predpisom preto, lebo právo ako čisto osobné smrťou občana zaniká, a teda neprechádza na dedičov. Takže uvedené subjekty, najmä spomenutí príbuzní, by ho nemohli vykonať z titulu, že ho zdedili. Uvedené ustanovenie priznáva týmto subjektom právo celkom osobitného druhu, ale rovnakého obsahu: je to právo na ochranu osobnosti iného. Toto právo treba pokladať za osobné, patriace len týmto subjektom, ktoré zaniká ich smrťou, a neprechádza na ich dedičov alebo iných právnych nástupcov. Obsah tohto práva je zhodný s obsahom práva, ktoré patrilo zomrelému občanovi. V tejto súvislosti poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/54/99. Preto je toho názoru, že má aktívnu legitimáciu aj na uplatňovanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá vznikla jej zosnulému synovi E. I.M. na ochranu osobnosti, konkrétne do práva na ochranu života a zdravia, ktorého sa domáha v zmysle § 15 Obč. zákonníka.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa, vo všetkých jeho zaväzujúcich výrokoch, podal žalovaný v 3. rade odvolanie, ktorým žiadal v napadnutej časti o zmenu rozsudku tak, aby návrh žalobkyne voči nemu bol zamietnutý a žalobkyňa zaviazaná na náhradu trov konania. Nesúhlasí so závermi prvostupňového súdu, pretože tieto vo vzťahu k nemu nemajú oporu v platnej právnej úprave, vychádzajú z nesprávneho právneho posúdenia relevantných právnych predpisov. Je toho názoru, že súd prvého stupňa nesprávne rozhodol o nároku žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy voči nemu, pretože nesprávne posúdil rozsah poistného krytia poisťovateľa, ktorý je daný zákonom č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. V tejto súvislosti poukázal na jeho znenie v § 2 (ktoré zároveň cituje). Uvedeným ustanovením zákon explicitne vymenúva, aké právo poistenému z poistenia vyplýva vo vzťahu k poisťovateľovi, ktorý za neho hradí poškodenému preukázané nároky na náhradu škody. Ako vyplýva nielen z názvu daného všeobecného záväzného právneho predpisu, ale aj z jeho celého obsahu, predmetné povinné zmluvné poistenie kryje konkrétne nároky z titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, nie však iné prípadné nároky. Totiž zo žiadneho ustanovenia citovaného zákona nevyplýva, že by rozsah poistného krytia zahŕňal aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, pričom tento nárok sa v celom zákone ani nespomína. Preto ako poisťovateľ nie je povinný z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla hradiť prípadný nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 11 a násl. Obč. zákonníka, pretože tento nárok nie je krytý predmetným povinným zmluvným poistením. Platná práva úprava dôsledne rozlišuje medzi právom na ochranu osobnosti podľa

§ 11 a násl. Obč. zákonníka a s ním spojeným právom na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, a právom na náhradu škody v zmysle § 415 a násl. Obč. zákonníka. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy a právo na náhradu škody sú úplne odlišnými právnymi kategóriami, a to nielen ich charakterom a účelom, ale aj obsahovo a pojmovo rozdielna je ich podstata a účel, ktorému slúžia, a tiež ich gramatický význam a v neposlednom rade tomu nasvedčuje aj ich systematické zaradenie. Kým právo na ochranu osobnosti je vymedzené v 1. časti Obč. zákonníka, pretože je úzko späté s nositeľom tohto práva - fyzickou osobou, na druhej strane právo na náhradu škody je upravené v samostatnej 6. časti kódexu, v ktorej je ucelene rozpracovaná problematika jednotlivých druhov občianskoprávnej zodpovednosti za škodu, ako aj rozsah jej náhrady. Rovnaký právny názor zaujal aj Najvyšší súd SR v uznesení č. 4Cdo/168/2009 zo dňa 20.4.2011, keď rozhodol, že „Keďže zákon č. 381/2001 Z.z. pojem škody nevymedzuje osobitným spôsobom a nemá ani špeciálne ustanovenie, čo sa odškodňuje, niet dôvodu takto vymedzenú škodu v Občianskom zákonníku nestotožniť so škodou vyjadrenou v § 4 ods. 2 písm. a/ citovaného zákona. Chráneným predmetom, za poškodenie ktorého má poisťovateľ plniť za poisteného poškodenému, ak v zmluve nie je uvedené inak, nie je teda zásah do súkromia, ktorého súčasťou je aj rodinný život... Podľa súčasne platnej právnej úpravy možno teda nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv usmrtenej blízkej osoby uplatňovať len mimo rámec inštitútu zodpovednosti za škodu, t.j. podľa § 11 a násl. Obč. zákonníka“. Na uvedenom nič nemení ani rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci Haasová c/ a Petřík R., Holingová B. C 22/12 zo dňa 24.10.2013, z ktorého súd prvého stupňa nesprávne vyvodil záver o pasívnej legitímácii žalovaného v 3. rade. V uvedenej veci boli Súdnemu dvoru EÚ predložené v súvislosti s konaním o obdobnom nároku dve prejudiciálne otázky:

1. Má sa čl. 1 ods. 1 Smernice Rady 90/232/EHS a článok 3 ods. 1 Smernice Rady 72/166/EHS vykladať tak, že mu odporuje vnútroštátna právna úprava (akou je právna úprava vyplývajúca z § 4 zákona o PZP a § 6 českého zákona PZP), podľa ktorej zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla nepokrýva nemajetkovú ujmu vyjadrenú v peňažnej forme, spôsobenú pozostalým po obetiach dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla?

2. V prípade takej odpovede na prvú otázku, že uvedená právna úprava nie je v rozpore s právom Únie, majú sa ustanovenia § 4 ods. 1, § 4 ods. 2 (a), § 4 ods. 4 zákona o PZP a § 6 ods. 1, 2 (a) 3 českého zákona o PZP vykladať tak, že nebránia tomu, aby vnútroštátny súd v súlade s článkom 1 ods. 1 Smernice Rady 90/232/EHS a článkom 3 ods. 1 Smernice Rady 72/166/EHS priznal nárok na nemajetkovú ujmu spôsobenú pozostalým po obetiach dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla ako poškodeným aj v peňažnej forme?

Odpoveďou Súdneho dvora na prvú otázku bolo: „Článok 3 ods. 1 Smernice Rady 72/166/EHS, článok 1 ods. 1 a 2 Smernice Rady 84/5/EHS a článok 1 prvý odsek Smernice Rady 90/232/EHS sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.“

Smernice Rady, ktoré sú v uvedenom rozhodnutí citované, nie sú všeobecne záväznými právnymi predpismi, a ich záväznosť je daná judikatúrou ESD výlučne v rozsahu nepriamej záväznosti (ako interpretačný rámec, ktorý však nesmie byť contra legem vnútroštátnemu právu) a priamej záväznosti (zaväzujúc však výlučne členský štát EÚ na ich transponovanie do právneho poriadku). Nepriamy účinok Smernice spočíva v povinnosti členského štátu vykladať znenie vnútroštátneho predpisu vo svetle znenia a cieľa Smernice (rozsudky C-378/07 Angelidaki, C-397/01 Pfeiffer, C-282/10 Marinel Dominguez, C-268/06 Impact). Zásada konformného výkladu vnútroštátneho práva má však aj určité obmedzenia. Povinnosť vnútroštátneho súdu dovoľávať sa na obsah Smernice pri výklade a uplatňovaní relevantných ustanovení vnútroštátneho práva je tak obmedzená všeobecnými zásadami práva a nemôže slúžiť ako základ na výklad contra legem vnútroštátneho práva (rozsudky C-378/07 Angelidaki, C-397/01 Pfeiffer, C-282/10 Marinel Dominguez, C-268/06 Impact). Pre prípad, že výsledok stanovený Smernicou by nemohol byť dosiahnutý na základe výkladu, právo spoločenstva ukladá členským štátom povinnosť nahradiť škodu, ktorú spôsobili jednotlivcom z dôvodu neprebratia Smernice (C-6/90 a 9/90 Francovich). V súvislosti s tvrdením, že povinnosť poisťovne na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na právo na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcej z ustanovenia § 15 ods. 2 Obč. zákonníka, poukázal na niektoré rozhodnutia krajských súdov SR. Teda aplikačná prax vnútroštátnych súdov jednoznačne

potvrďuje, že rozsah poistného krytia podľa zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla je daný tak, že tento nepokryva nemajetkovú ujmu, kryje len nároky z titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, nie však iné prípadné nároky vzniknuté z iného titulu. Keďže žalovaný v 3. rade je len účastníkom poistného vzťahu z poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uzavretého medzi ním a prevádzkovateľom vozidla, pričom nie je nepochybné, že sám do osobnostných práv žalobkyne nezasiahol, rovnako ani z tohto dôvodu nie je daná jeho pasívna legitimácia pre toto konanie.

Žalovaný 3. rade v závere odvolania namietal i výšku súdom priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, dôvodiac, že rozhodnutie súdu prvého stupňa v tejto súvislosti je nepreskúmateľné, keďže nie je možné overiť, akými úvahami sa súd riadil pri rozhodovaní o výške priznanej náhrady. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva len to, že súd vzal do úvahy okolnosti, za ktorých došlo k vzniku samotnej dopravnej nehody, a to zo strany nebohého syna žalobkyne E. I., keď tento sa v čase zrážky nachádzal bližšie k stredovej deliacej čiare pravdepodobne v kľáčiacej polohe, pričom v krvi mal zistené množstvo alkoholu 3,82 ‰. Berúc do úvahy nespochybniteľnú skutočnosť, že zo strany nebohého došlo k hrubému porušeniu pravidiel cestnej premávky stanovených zákonom č. 8/2009 Z.z. ako chodca podľa § 59 tohto zákona, je nárok priznaný súdom prvého stupňa neprimeraným a nedôvodným, nedostatočne zdôvodňujúcim mieru porušenia právnych predpisov zo strany nebohého.

V súvislosti s tým, že žalovaný v 3. rade bol zaviazaný na plnenie žalobkyne spoločne a nerozdielne, napadol odvolaním aj výroky rozsudku o povinnosti zaplatiť súdny poplatok a o trovách štátu. Zároveň, ak súd zamietol návrh žalobkyne vo zvyšku z dôvodu nedostatku aktívnej legitimácie, z toho jednoznačne vyplýva, že rozhodnutie vo veci nebolo závislé len od úvahy súdu, ako to má na mysli ustanovenie § 142 ods. 3 O.s.p.. Preto mal okresný súd o náhrade trov konania rozhodnúť v dvojacom právnom režime, t.j. aj podľa § 142 ods. 1 O.s.p..

Proti rozsudku súdu prvého stupňa, v tej časti, ktorou bol zaviazaný na plnenie žalobkyne, na náhradu trov konania, na zaplatenie súdneho poplatku a trov štátu, podal žalovaný v 2. rade odvolanie, ktorým žiadal o jeho zmenu tak, aby v tejto časti bol návrh proti nemu zamietnutý, alternatívne v napadnutej časti zrušiť rozsudok a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Predovšetkým namietal, že v konaní neboli dostatočne preukázané rozhodujúce skutočnosti, akým spôsobom došlo k zásahu do práv žalobkyne na ochranu osobnosti, a to najmä jej ochrany súkromného a rodinného života. Žalobkyňa iba slovne prezentuje a poukazuje na stratu syna. Všeobecne možno vždy konštatovať, ako výrazne zasiahne smrť blízkeho človeka. Štandardné slovné spojenie a výklad citovaného strádania nebol v tejto právnej veci dokazovaním náležite preukázaný. K dopravnej nehode došlo aj samotným zavineným konaním nebohého syna žalobkyne a jeho správania sa na dopravnej vozovke. Pokiaľ citové väzby boli také silné, prečo žalobkyňa nepostrádala nebohého a v nočných hodinách nezabezpečila spolu s príbuznými jeho dovoz s 3,82 ‰ domov z miestneho pohostinstva, kde bol každodenným hosťom? Súd v konaní dospel k záveru, že priamym vinníkom dopravnej nehody bol žalovaný v 1. rade, ktorý viedol motorové vozidlo, a preto si žalobkyňa uplatňovala voči nemu právo ako priamemu vinníkovi dopravnej nehody. Nestotožňuje sa s uplatneným nárokom žalobkyne, ak táto dôvodí, že ako prevádzkovateľ (vlastník) motorového vozidla výrazne zasiahol do jej práv na ochranu osobnosti, najmä ochrany súkromného a rodinného života. Tým jej mal spôsobiť vážnu citovú ujmu v strate milovaného syna a spôsobiť jej vážne zhoršenie zdravotného a psychického stavu. Samotná žalobkyňa však v návrhu uviedla, že neoprávneným zásahom žalovaného v 1. rade došlo k nezvratnej, nenahraditeľnej a neodčiniteľnej deštrukcii interpersonálnych väzieb so zosnulým synom. On, ako žalovaný v 2. rade, sa žiadnym spôsobom nepodieľal na vzniku týchto deštrukcií. K tomuto záveru dospel súd bez toho, aby mal hodnovernými podkladmi preukázané, že skutočne došlo k nenahraditeľnej strate. Nebohý syn nebol práve najlepšie dieťa svojich rodičov, jeho spôsob života, ktorý viedol počas niekoľkých desiatok rokov, a to spočívajúci v nadmernom požívaní alkoholických nápojov, privádzal matku do stavu nemohúcnosti a smútku. Denno-denné hádky kvôli alkoholu a neprispôsobivému životu nemali nič spoločné s harmonickým vzťahom, ktorý v žalobnom návrhu prezentuje žalobkyňa a jej príbuzní. O tejto skutočnosti vedia obyvatelia miestnej časti E. a tunajšieho pohostinstva. Jeho morálka bola veľmi nízka a nedôstojná. Taktiež napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Je držiteľom osobného motorového vozidla, pričom ustanovenie § 4 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla jasne stanovuje, na koho sa vzťahuje poistenie, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou

motorového vozidla uvedeného v poisťovnej zmluve, a na čo má poistený z poistenia zodpovednosti voči poisťiteľovi právo. Na základe tohto ustanovenia a existencie platného zmluvného vzťahu medzi ním (žalovaným v 2. rade) a poisťovateľom (žalovaným v 3. rade) má za to, že obsah krytia poistného a uplatňovaného nároku žalobkyne v tomto konaní je povinný plniť v celom rozsahu práve žalovaný v 3. rade, keď aj sama žalobkyňa nakoniec rozšírila svoj nárok voči tomuto žalovanému v návaznosti na § 15 ods. 1 označeného zákona. Na podporu tohto názoru citoval časť rozsudku Súdneho dvora (druhá komora z 24.10.2013 Haasová C-22/12, Drozdovs C-277/12), a to najmä v tej súvislosti, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

Žalovaný v 3. rade vo vyjadrení k odvolaniu žalobkyne zo dňa 18.3.2014 žiadal potvrdiť zamietajúcu časť rozsudku, pokiaľ bola žaloba v prevyšujúcej časti o zaplatenie 20.000,- eur zamietnutá, poukazujúc i naďalej na dôvody vlastného odvolania.

Žalobkyňa k odvolaniam žalovaného v 2. a 3. rade vo vyjadrení zo dňa 9.4.2014 žiadala potvrdiť rozsudok vo vzťahu k týmto žalovaným ako vecne správny, taktiež v ďalšom poukazujúc na dôvody vlastného odvolania.

Odvolačný súd prejednal odvolania žalovaného v 2. a 3. rade podľa zásad uvedených v § 212 ods. 1, 2, 3 O.s.p. a dospel k záveru, že vo vzťahu k žalovaným v 1. až 3. rade okresný súd správne zistil skutkový stav a správne ho aj právne vyhodnotil, avšak iba ohľadom nároku žalobkyne proti žalovaným v 1. a 2. rade. Nesprávne vyhodnotil a práve jej nárok proti žalovanému v 3. rade.

Čo sa týka rozsudku vo vzťahu k povinnosti žalovaných v 1. a 2. rade plniť žalobkyňu, nahradiť jej trovy konania a uhradiť na účet Okresného súdu Humenné súdny poplatok a trovy štátu, v tejto súvislosti odvolačný súd v tejto časti plne odkazuje na zdôvodnenie rozsudku okresným súdom (§ 219 ods. 2 O.s.p.).

Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku ohľadom žalovaných v 1. a 2. rade ako aj k odvolacím dôvodom žalobkyne a žalovaných v 2. a 3. rade prichodí uviesť nasledovné:

Podľa § 11 Obč. zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 Obč. zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadostučinenie.

Podľa § 13 ods. 2 Obč. zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 Obč. zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa § 420 ods. 1 Obč. zákonníka, každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

V prejednávanej veci sa žalobkyňa domáha priznania nemajetkovej ujmy vzniknutej neoprávneným zásahom do jej ochrany súkromného a rodinného života tým, že jej syn (E. I., L.. XX.X.XXXX) zomrel následkom dopravnej nehody, ktorú zaviniel žalovaný v 1. rade, keď dňa XX.X.XXXX o XX.XX hod. v miestnej časti E. v C. na štátnej ceste III. triedy smerom na obec T. spôsobil dopravnú nehodu, keď viedol osobné motorové vozidlo zn. Škoda Octavia ev. č. C. XXX S., kde na priamom úseku cesty pri jej miernom stúpaní pred rodinným domom č. 158 nereagoval na prekážku nachádzajúcu sa na ceste, a v dôsledku nedostatočného venovania sa vedeniu vozidla a situácii v cestnej premávke, v rýchlosti v rozmedzí 85 km / hod. až 105 km / hod., zrazil vo svojom jazdnom pruhu bližšie k stredovej čiare bez akejkoľvek reakcie a predchádzajúceho brzdenia tam nachádzajúceho sa chodca E. I., syna žalobkyne,

pravdepodobne v kľáčiacej polohe, ktorý bol pod vplyvom alkoholu a v dôsledku utrpených zranení na mieste dopravnej nehody podľahol, čím spáchal prečin usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Trestného zákona, za čo bol žalovaný v 1. rade právoplatne odsúdený rozsudkom Okresného súdu Humenné zo dňa 6.4.2011 pod č. k. 1T/32/2011-197. Bolo teda jednoznačne preukázané, že žalovaný v 1. rade uvedeného dňa zapríčinil dopravnú nehodu, pri ktorej zahynul syn žalobkyne, a preto ako vodič osobného motorového vozidla nesie zodpovednosť v zmysle § 420 ods. 1 Obč. zákonníka za spôsobenú škodu.

Aj s prihliadnutím na satisfakčný účinok trestného rozsudku vo vzťahu k žalovanému v 1. rade, odvolací súd je toho názoru, že žalobkyňou uplatnený nárok uvedenú skutočnosť zohľadňuje, avšak s tým, že ním dané zadosťučinenie nie je v zmysle § 13 ods. 1 Obč. zákonníka primeraným, a preto je popritom nevyhnutná aj náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch (§ 13 ods. 2 Obč. zákonníka).

Úprava ochrany súkromia, vrátane rodinného súkromia, vychádza zo zásady, že do súkromného života osoby sa nesmie neoprávnené zasahovať a nesmie sa jej súkromnému životu spôsobiť žiadna ujma. Funkciou práva na súkromie je totiž zabezpečiť pre fyzické osoby nerušenosť súkromnej sféry, v ktorej by mohli všestranne rozvíjať svoju osobnosť. Ústava SR v čl. 19 ods. 1, 2 zároveň rodinný život priraduje k súkromnému životu, pričom toto priradenie treba interpretovať tak, že rodinný život a právo na jeho ochranu sú súčasťou súkromia. Ústava chráni aj súkromie fyzických osôb v ich rodinných vzťahoch voči iným fyzickým osobám, čo v sebe zahŕňa vzťahy sociálne, kultúrne, ale aj morálne či materiálne. Zásahy do týchto vzťahov, ktoré sú neoprávnené, možno kvalifikovať ako zásahy do rodinného života - rodinného súkromia. V prípade, že i medziľudské väzby tvoriace základ a rámec súkromného života jednotlivcov dosahujú určitú intenzitu a vykazujú určité ďalšie charakteristiky, môže takouto deštrukciou vzťahov dôjsť k neoprávnenému zásahu do práva na ochranu súkromia, ako čiastkového práva na ochranu osobnosti za podmienky, že konanie pôvodcu zasahuje protiprávne, je objektívne spôsobilé do práva na ochranu osobnosti zasiahnuť, ak existuje príčinná súvislosť medzi protiprávnym zásahom od osobnosti fyzických osôb objektívne spôsobilým vyvolať nemajetkovú ujmu spočívajúcu v porušení alebo ohrození osobnosti fyzickej osoby, a vznikom takejto nemajetkovej ujmy. Treba tiež uviesť, že právnym prostriedkom ochrany proti takémuto zásahu je práve návrh, ktorým sa fyzická osoba domáha podľa ustanovení o ochrane osobnosti primeraného zadosťučinenia, ktoré môže mať aj podobu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Ustanovenie § 11 a násl. Obč. zákonníka tak poskytuje právny základ nároku na náhradu imateriálnej ujmy spôsobenej jednotlivcom usmrtením ich blízkych osôb. V takomto prípade je daná aktívna legitímácia tomu subjektu, ktorému svedčí existencia kvalifikovaného vzťahu s nebohým, pretože právo na súkromie je jedným zo základných osobných práv fyzickej osoby tak, ako to má na mysli aj ustanovenie § 11 Obč. zákonníka (viď napr. rozsudky Najvyššieho súdu SR zo dňa 27.10.2010, sp. zn. 1Cdo/77/2009, zo dňa 17.2.2011, sp. zn. 5Cdo/265/2009, zo dňa 20.4.2011, sp. zn. 4Cdo/168/2009, zo dňa 27.11.2012, sp. zn. 2Cdo/194/2011).

V súlade s uvedenými závermi postupoval aj prvostupňový súd, ktorý dôvodne priznal žalobkyni nemajetkovú ujmu uplatňovanú za podmienok predpokladaných už spomínaným ustanovením § 11 a násl. Obč. zákonníka. Bolo nepochybne zistené, že pri dopravnej nehode spôsobenej žalovaným v 1. rade zahynul jej syn. Pôvodcom zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobkyne bol nepochybne žalovaný v 1. rade ako vodič osobného motorového vozidla, ktorý spôsobil dopravnú nehodu, pri ktorej zrazil jej syna E. I., pričom za toto konanie bol aj právoplatne uznaný vinným v označenom trestnom konaní. Je tiež nepochybne v tejto súvislosti zdôrazniť, že zodpovednosť za neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobkyne je objektívnou zodpovednosťou za výsledok, a teda niet pochybností o opodstatnenosti pasívnej legitímácie žalovaného v 1. rade v tomto konaní.

Okresný súd zaviazal na plnenie žalobkyni aj žalovaného v 2. rade s poukázaním na ustanovenie § 427 ods. 2 Obč. zákonníka, ktorý bol vlastníkom, resp. prevádzkovateľom osobného motorového vozidla, ktoré žalovaný v 1. rade šoféroval a s ktorým došlo k dopravnej nehode. Preto je tu daná aj zodpovednosť tohto žalovaného.

Tento žalovaný v podanom odvolaní namieta nedostatok svojej pasívnej legitímácie v prejednávanej veci. Odvolací súd v tejto súvislosti konštatuje, že táto odvolacia námietka nie je opodstatnená.

Podľa § 427 ods. 1, 2 Obč. zákonníka, fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky. Rovnako zodpovedá aj iný prevádzateľ motorového vozidla, motorového plavidla, ako aj prevádzateľ lietadla.

Zásada, že podľa všeobecných ustanovení o zodpovednosti za škodu (§ 420 a násl. Obč. zákonníka) zodpovedá právnická osoba aj za zásah do osobnostných práv bezprostredne spôsobených fyzickou osobou konajúcou v rámci výkonu činností, ktorými bola poverená právnickou osobou, nie je zásadou výlučnou. Tak, ako sú zvláštnou skupinou zásahov do majetkovej sféry tie prípady, v ktorých škoda bola spôsobená prevádzkou dopravných prostriedkov (§ 427 a násl. Obč. zákonníka), rovnako osobitnou je aj skupina tých zásahov do osobnostnej sféry, v prípade ktorých nemajetková ujma bola spôsobená prevádzkou dopravných prostriedkov. Pokiaľ je namieste analogické použitie ustanovenia § 420 ods. 2 Obč. zákonníka pri určení, či zodpovednosť za zásah do osobnostných práv nesie fyzická osoba bezprostredne konajúca alebo právnická osoba, za ktorú fyzická osoba konala v rámci výkonu činnosti, ktorými bola poverená touto právnickou osobou, je rovnako na mieste analogické použitie ustanovenia § 427 ods. 2 Obč. zákonníka pri určení subjektu zodpovedného za zásah do osobnostných práv, ktorý bol spôsobený prevádzkou dopravných prostriedkov. Vychádzajúc z uvedeného možno konštatovať, že tak, ako podľa okolností konkrétneho prípadu zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla prevádzkovateľ vozidla poškodenému, zodpovedá tento prevádzkovateľ aj za nemajetkovú ujmu na chránených osobnostných právach fyzickej osobe.

Záver súdu prvého stupňa, že za neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby, ktorej bol vyvolaný zvláštnou povahou prevádzky dopravných prostriedkov, zodpovedá analogicky prevádzkovateľ motorového vozidla (§ 853 a § 427 Obč. zákonníka), je z hľadiska právneho posúdenia správny a z tohto dôvodu nemožno nič vytknúť okresnému súdu, ak na náhradu nemajetkovej ujmy žalobkyni zaviazal aj žalovaného v 2. rade ako prevádzateľa motorového vozidla.

Žalovaný v 3. rade v odvolaní namieta i výšku súdom priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, dôvodiac, že v tomto smere je rozhodnutie nepreskúmateľné, keďže nie je možné overiť, akými úvahami sa súd riadil pri rozhodovaní o výške priznanej náhrady. V tejto súvislosti odvolací súd dopĺňa:

Podľa § 13 ods. 3 Obč. zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

V tejto súvislosti mal súd prvého stupňa za preukázané, že žalobkyňa sa domáhala proti žalovaným náhrady nemajetkovej ujmy vo vzťahu k jej osobe vo výške 20.000,- eur, avšak tento nárok ponížil na sumu 15.000,- eur a v prevyšujúcej časti jej nárok ohľadom tohto práva na zaplatenie 5.000,- eur zamietol. Poukázal pritom na okolnosti vzniku dopravnej nehody, kedy nebohý syn žalobkyne sa nachádzal pravdepodobne v kľáčiacej polohe na vozovke v smere jazdy vodiča, mal zistené množstvo alkoholu 3,82 ‰, čo ho nakoniec viedlo k priznaniu poníženej náhrady. Vychádzal predovšetkým z toho, že aj samotný nebohý E. I. podstatnou mierou nesie spoluvinu na vzniku dopravnej nehody.

Podľa citovaného ustanovenia § 13 ods. 3 Obč. zákonníka, výšku náhrady nemajetkovej ujmy určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Je iste faktom, že určenie výšky nároku na prisúdenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch možno zisťovať značne obtiažne. Preto sa všeobecne uplatní postup podľa § 136 O.s.p., podľa ktorého, ak možno výšku nárokov zistiť len s nepomernými ťažkosťami alebo ak ju nemožno zistiť vôbec, určí ju súd podľa svojej úvahy.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že súd prvého stupňa z uvedených zásad vychádzal a posúdením výšky odôvodnenej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch sa zaoberal náležitým spôsobom. To isté platí, ak s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy žalobkyni a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo (§ 13 ods. 3 Obč. zákonníka), uzavrel, že uplatnený nárok znížil z 20.000,- eur na 15.000,- eur práve pre tzv. spoluvinu nebohého E. I. na vzniku dopravnej nehody. Teda v tomto smere je nedôvodná odvolacia námietka žalovaného v 3. rade o absencii náležitostí odôvodnenia rozsudku podľa § 157 ods. 2 O.s.p. pri rozhodovaní o výške priznanej náhrady.

Ak si žalobkyňa v svojom mene uplatnila náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 20.000,- eur, a ak by na dopravnej nehode s následkom smrti syna sa nepodieľal aj nebohý (pohyboval sa na mieste bez

verejného osvetlenia, navyše s hladinou 3,82 ‰ alkoholu v krvi), nárok žalobkyne v žalovanej výške by bol plne oprávnený (viď napr. právoplatný rozsudok Okresného súdu Bratislava IV z 15.6.2011, sp. zn. 12C/385/2008, ktorým bola žalobcovi priznaná náhrada nemajetkovej ujmy za smrť syna z titulu dopravnej nehody vo výške 23.000,- eur). V tejto súvislosti odvolací súd zároveň dáva do pozornosti najmä právoplatný rozsudok Okresného súdu Humenné zo dňa 10.4.2014 č. k. 18C/13/2013-127, ktorým bola priznaná z tej istej dopravnej nehody nemajetková ujma bratovi nebohého C. I. vo výške 15.000,- eur. Teda ani v návaznosti na označený rozsudok nemožno vytknúť nič okresnému súdu pri rozhodovaní tejto právnej veci ohľadom priznanej výšky nemajetkovej ujmy.

Taktiež správne rozhodol súd prvého stupňa, ak na náhradu nemajetkovej ujmy žalobkyni zaviazal žalovaných v 1. a 2. rade spoločne a nerozdielne (§ 438 ods. 1 Obč. zákonníka).

Ako už bolo vyššie uvedené, súd prvého stupňa nesprávne právne vec posúdil ohľadom pasívnej legitímácie žalovaného v 3. rade. Preto odvolacie dôvody tohto žalovaného sú opodstatnené. V tejto súvislosti odvolací súd uzatvára:

Súd prvého stupňa ohľadom pasívnej legitímácie žalovaného v 3. rade poukázal na rozsudky Súdneho dvora EÚ zo dňa 24.10.2013 vo veci Haasová C-22/2012 a vo veci Drozdovs C-277/12. Súdny dvor v nich judikoval otázku pasívnej legitímácie poisťovateľa týkajúcej sa náhrady nemajetkovej ujmy, pričom z týchto rozsudkov vyplýva, že pod pojmom ujma na zdraví je potrebné rozumieť akúkoľvek ujmu, ak jej náhrada vyplýva na základe zodpovednosti poisteného za škodu z vnútroštátneho práva uplatniteľného v danom spore, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú ako aj psychickú traumu. V tejto súvislosti dospel k záveru, že medzi škody, ktoré sa musia z povinného zmluvného poistenia nahradiť, patrí aj nemajetková ujma, ak možno náhradu tejto ujmy požadovať podľa vnútroštátneho práva. Z vyššie označených rozsudkov má vyplývať, že povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokryť aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode.

Pokiaľ ide o žalovaného v 3. rade, k vzniku občianskoprávnej zodpovednosti za nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do osobnosti fyzickej osoby podľa § 13 Obč. zákonníka musí byť ako predpoklad zodpovednosti splnená podmienka existencie zásahu objektívne spôsobilého vyvolať nemajetkovú ujmu, tento zásah musí byť neoprávnený a musí byť zistená existencia príčinnej súvislosti medzi takýmto zásahom a neoprávnenosťou zásahu. Nenaplnenie niektorého z týchto predpokladov potom vylučuje možnosť nástupu sankcie podľa § 13 Obč. zákonníka. Ide o právo osobné, ktorého atribútom je, že v zmysle § 579 Obč. zákonníka zaniká smrťou oprávneného alebo smrťou povinného. V konaní nie je spochybňované, že zásah do osobnostných práv žalobkyne, konkrétne do jej práva na súkromný, resp. rodinný život, je spojovaný s úmrtím syna pri dopravnej nehode, ktorú zavinil žalovaný v 1. rade. Žalovaný v 3. rade ako poisťovňa je len účastníkom poistného vzťahu zo zodpovednosti poistenia vozidla uzavretého medzi ňou a prevádzateľom motorového vozidla (žalovaným v 2. rade), a je nepochybné, že sám nijako nezasiahol do osobnostných práv žalobkyne (viď obdobný právny názor vyslovený v rozhodnutí Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 30Cdo/1051/2005 a tiež vo veci Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 4Cdo/160/2007).

V posudzovanej veci bolo nesporné, že zásah do osobnostných práv žalobkyne (do jej práva na súkromný a rodinný život) bol spôsobený pri dopravnej nehode, ktorú zavinil žalovaný v 1. rade. Žalovaný v 3. rade ako poisťovňa, ktorá bola len účastníkom poistného vzťahu zo zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, žiadnym spôsobom nezasiahla do osobnostných práv žalobkyne. V konaní o náhradu nemajetkovej škody v zmysle § 13 ods. 2 Obč. zákonníka nie je preto nositeľom hmotnoprávnej povinnosti, o ktorú v konaní ide.

Zostáva teda posúdiť (čo namieta aj žalovaný v 3. rade), či súdom prvého stupňa podaný výklad ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 318/2001 Z.z., na ktorom založil svoj právny názor, že žalovaný v 3. rade je v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy pasívne vecne legitimovaný, (nie) je správny.

Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 318/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, tento zákon upravuje povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „poistenie zodpovednosti“) a zriadenie Slovenskej kancelárie poisťovateľov.

Podľa § 4 ods. 1 tohto zákona, poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poisťnej zmluve.

Podľa § 4 ods. 2 tohto zákona, poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu:

- a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení,
- b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou vecí,
- c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písm. a/, b/ a d/, ak poisťovateľ nespĺnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a/ alebo b/ alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistné plnenie alebo neoprávnene krátil poskytnuté poistné plnenie,
- d) ušlého zisku.

Podľa § 15 ods. 1 citovaného zákona, náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

Z ustanovenia § 1 ods. 1 citovaného zákona vyplýva, že jeho predmetom je upraviť povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Takto určenému predmetu korešponduje aj vymedzenie, na koho sa poistenie zodpovednosti vzťahuje (vzťahuje sa na každého, kto zodpovedá za škodu) a vymedzenie rozsahu poistného krytia. Právna úprava rozsahu poistenia zodpovednosti ustanovení § 4 ods. 2 citovaného zákona podáva taxatívny výpočet prípadov, ktoré podliehajú poistnému krytiu, a ktoré sú z hľadiska rozlíšenia toho, čo sa odškodňuje, okrem prípadu uvedeného pod písmenom c/, plne v zhode s právnou úpravou spôsobu a rozsahu náhrady škody v Občianskom zákonníku (§ 442 a násl.).

Súd prvého stupňa preto nesprávne vyložil ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a/ až d/ zákona č. 318/2001 Z.z., keď ustálil, že do tam obsiahnutých pojmov možno subsumovať aj náhradu nemajetkovej ujmy. Výsledkom tejto mylnej interpretácie právnej normy je nesprávny záver, podľa ktorého povinnosť žalovaného v 3. rade na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa vzťahuje tiež na nárok žalobkyne na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúci z ustanovenia § 13 ods. 2 Obč. zákonníka, a teda, že žalovaný v 3. rade je aj v konaní o tomto nároku vecne legitimovaný. Tento žalovaný opodstatnene preto počas celého konania namieta, že rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

K otázke možnej interpretácie náhrady škody v tom zmysle, že by bolo možné pod pojem „škoda“ pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. podradiť i nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spočívajúci v strate blízkej osoby, odvolací súd poznamenáva, že platná právna úprava, ako to správne uvádza žalovaný v 3. rade, dôsledne rozlišuje medzi právom na ochranu osobnosti upravenom v § 11 a násl. Obč. zákonníka (s ním spojeným právom na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch) a právom na náhradu škody v zmysle § 415 a násl. Obč. zákonníka. Medzi týmito dvomi inštitútmi je pojmová a obsahová odlišnosť. Právo na ochranu osobnosti predstavuje nemajetkové právo, rýdzo osobnej povahy, a je úzko späté s osobnosťou človeka a jej prejavmi. Na rozdiel od toho, právo na náhradu škody patrí tak fyzickej ako ja právnickej osobe, nemá absolútnu, ale len relatívnu povahu a má povahu majetkovú. Zásadný rozdiel je aj medzi odškodnením nemajetkovej ujmy v peniazoch a náhrady škody ako majetkovej ujmy, ktorý spočíva v tom, že pri určení výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch sa vychádza iba z predpokladu, akú ujmu mohol zásah vyvolať (nemožno presne zistiť skutočnú ujmu). V prípade náhrady škody treba však výšku škody presne uviesť a preukázať. Právo na náhrady škody a právo na ochranu osobnosti fyzickej osoby podľa platnej právnej úpravy teda predstavujú dve celkom samostatné práva, ktoré sú podmienené rôznou sférou ochrany zabezpečovanej Občianskym zákonníkom.

Zákon o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu v zmysle § 2, ktoré vymedzuje pojmy pre účely tohto zákona, pojem škoda osobitne nedefinuje a definíciu nepodáva ani Občiansky zákonník (čo treba rozumieť pod pojmom škoda nevysvetľuje ani teraz platná Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo dňa 16.9.2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel). Chráneným predmetom, za poškodenie ktorého má poisťovateľ plniť za poisteného poškodenému, ak v zmluve nie je uvedené inak, nie je teda zásah do súkromia,

ktorého súčasťou je aj rodinný život (viď rozsudok Najvyššieho súdu SR zo dňa 20.4.2011, sp. zn. 4Cdo/168/2009).

Ak súd prvého stupňa pri rozhodovaní vychádzal z rozsudku Súdneho dvora EÚ zo dňa 24.10.2013 vo veci Haasová C-22/12, v tejto súvislosti odvolací súd dopĺňa, že v návaznosti na vyššie uvedené Súdny dvor vo výroku rozsudku zámerne neuviedol, že povinné zmluvné poistenie „kryje“ aj nároky pozostalých, ale iba to, že toto poistenie „má pokrývať“ aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám, ktoré boli usmrtené pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo. Národnú úpravu nárokov poškodených na náhradu škody upravuje šiesta časť Občianskeho zákonníka, a to konkrétne pod marginálnou rubrikou Spôsob a rozsah náhrady (§ 442 a násl. Obč. zákonníka); nárok na náhradu nemajetkovej ujmy tretích osôb tu nie je upravený. Taktiež z ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení vyplýva, že toto poistenie nepokrýva uvedený druh nemajetkovej ujmy, ale kryje iba „škodu na zdraví“, pričom škodu na zdraví a nároky spôsobené zásahom do osobnostných práv Občiansky zákonník striktné od seba odlišuje (porovnaj § 13 ods. 2 a § 16 Obč. zákonníka na jednej strane a § 444 a násl. Obč. zákonníka na strane druhej). Smernice ES/EÚ (72/166/EHS, 90/232/EHS) upravujúce povinné zmluvné poistenie ako sekundárne európske právo, nemajú priamy ani subsidiárny účinok na národnú právnu úpravu odškodňovania obetí dopravných nehôd a zaväzujú iba členské štáty; Smernicu EÚ nemožno priamo aplikovať vo vzťahu k fyzickým či právnickým osobám členského štátu. Súdny dvor EÚ nekonštatoval v citovanom rozsudku, že ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení je v rozpore s niektorou zo Smerníc upravujúcich poistenie zodpovednosti motorových vozidiel (to vyplýva aj z vyjadrenia kancelárie zástupcu SR pred súdmi EÚ). V slovenskej republike platí princíp písaného práva, čo je v protiklade s princípom sudcovskej tvorby práva; na základe toho rozsudok Súdneho dvora EÚ nemá subsidiárny právny účinok na právny poriadok SR, ktorý je v predmetnej oblasti daný výslovnou zákonnou úpravou. K tomu ešte možno uviesť, že súkromné právo členského štátu, pokiaľ sa neprieči právu EÚ, je oprávnený vykladať iba národný súd, ktorý je povinný vychádzať z platnej právnej úpravy danej zákonom č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení a Občianskym zákonníkom. Z právnej úpravy de lege lata jasne vyplýva, že právna úprava SR v § 16 Obč. zákonníka jasne rozlišuje medzi škodou a ujmom spôsobenou zásahom do osobnostného práva a podľa § 4 ods. 2 citovaného zákona sa z povinného zmluvného poistenia hradí iba škoda na zdraví. Tento názor potvrdzuje aj aktuálna judikatúra (napr. rozsudok Najvyššieho súdu SR z 20.4.2011, sp. zn. 4Cdo/168/2009).

Z vyššie uvedených dôvodov, keďže vo veci náhrady nemajetkovej ujmy v konkrétnom prípade nie je žalovaný v 3. rade pasívne vecne legitimovaný, odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvého stupňa vo vzťahu k tomuto žalovanému tak, že návrh žalobkyne proti nemu ako nedôvodný zamietol (§ 220 O.s.p.).

Keďže žalovaný v 3. rade napadol odvolaním aj rozsudok súdu prvého stupňa vo vzťahu k povinnosti plniť žalobkyňu zo strany žalovaných v 1. a 2. rade, pričom odvolanie v tomto smere nie je dôvodné, odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti vo veci samej vo vzťahu žalobkyne a týchto žalovaných zaplatiť jej spoločne a nerozdielne nemajetkovú ujmu vo výške 15.000,- eur ako vecne správny (§ 219 ods. 1 O.s.p.). To isté sa týka aj ohľadom výroku o trovách konania vo vzťahu týchto účastníkov.

Žalobkyňa odvolaním napadla aj výrok rozsudku súdu prvého stupňa v jeho zamietajúcej časti ohľadom zaplata sumy 20.000,- eur (5.000,- eur v prospech žalobkyne a 15.000,- eur v jej neprospech pre nesplnenie predpokladov podľa § 15 Obč. zákonníka). V súvislosti s týmto výrokom rozsudku okresného súdu odvolací súd dopĺňa nasledovné:

Podľa § 15 Obč. zákonníka, po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať právo na ochranu jej osobnosti manželovi a deťom, a ak ich niet, jej rodičom.

V návaznosti na tento výrok súd prvého stupňa uviedol, že časťou žaloby bola suma 15.000,- eur, ktorú žalobkyňa uplatňovala ako nárok zosnulého E. I. podľa § 15 Obč. zákonníka. Tento jej mal vzniknúť neoprávneným zásahom žalovaných do práva jej nenoheho syna na ochranu osobnosti, a to do práva na ochranu života a zdravia. V danom prípade ide o osobnostný nárok E. I., ktorý zanikol jeho smrťou a tento nárok neprechádza na dedičov. Preto žalobkyňa nemá aktívnu legitimáciu na uplatňovanie tohto nároku. S týmto konštatovaním sa odvolací súd plne stotožňuje. Právo osôb uvedených v § 15

Obč. zákonníka, je, inými slovami, právo domáhať sa pri neoprávnenom zásahu do osobnosti mŕtvej fyzickej osoby právnych prostriedkov stanovených v § 13 Obč. zákonníka v záujme mŕtvej fyzickej osoby, avšak výnimku tvorí primerané zadosťučinenie formou peňažného plnenia podľa § 13 ods. 2 Obč. zákonníka. Osoby, ktoré sa domáhajú postmoralnej ochrany mŕtvej fyzickej osoby, sa nemôžu domáhať vo svojom mene primeraného zadosťučinenia v peniazoch, pretože v takejto kauze táto občianskoprávna sankcia stráca svoju funkciu, ktorou je nepopierateľné zmiernenie vzniknutej škody, čo v prípade mŕtvej fyzickej osoby je irelevantné, pretože takejto osobe bola spôsobená absolútna ujma - smrť. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch zaniká smrťou fyzickej osoby, a to aj v takom prípade, ak bolo toto právo priznané za života, ale doposiaľ sa nevykonalo. Na podporu tohto tvrdenia odvolací súd poukazuje na najnovšie rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/93/2008, ktoré rieši vecne totožný prípad a v ktorom sa súd zaoberal otázkou, či „je súčasťou obsahu originálneho práva na ochranu osobnosti zomrelej fyzickej osoby, ktoré prináleží osobám uvedeným v § 15 Obč. zákonníka, aj právo na priznanie peňažného zadosťučinenia podľa § 13 ods. 2 Obč. zákonníka“ ako otázkou zásadného právneho významu. V odôvodnení označeného rozsudku sa uvádza: „žalobcovia ako osoby uvedené v § 15 Obč. zákonníka sa domáhali nemajetkovej ujmy v peniazoch. Právo na ochranu života ako súčasť jednotného (subjektívneho) osobnostného práva, neoddeliteľne spojeného s osobnosťou fyzickej osoby, zaniklo jeho smrťou, ktorý zánik je totožný s okamihom zásahu. Napriek tomu, že išlo o zásah jednoznačne neoprávnený a protiprávny, jeho okamihom - smrťou zaniklo právo tejto, konkrétnej fyzickej osoby postihnutej zásahom, domáhať sa ochrany v zmysle § 13 Obč. zákonníka proti subjektu zásahu - žalovanému, ktoré ako nemajetkové právo netvorí súčasť dedičstva a neprechádza na osoby uvedené v § 15 Obč. zákonníka. Na dedičov, ani na osoby uvedené v § 15 Obč. zákonníka, nemohlo prejsť preto ani právo na nemajetkovú ujmu v peniazoch, ktoré pre svoju osobnú povahu bolo viazané výlučne na dotknutú fyzickú osobu, a okamihom zásahu - smrťou zaniklo. Preto poskytnutím nemajetkovej ujmy v peniazoch niekomu inému by stratilo nielen svoju satisfakčnú funkciu, ktorou má byť zmiernenie nemajetkovej ujmy zomrelej osoby, ale vzhľadom na totožnosť zásahu s následkom, by nadobudlo výlučne majetkový charakter. Z uvedeného je zrejmé, že uplatnením postmoralnej ochrany manželom, deťom alebo rodičom zosnulej osoby sa tieto nemôžu úspešne domáhať primeraného zadosťučinenia vo forme peňažného plnenia v zmysle § 13 ods. 2 Obč. zákonníka, pretože samotné právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je osobnostné právo viazané na konkrétnu osobu. Z uvedených dôvodov správne rozhodol súd prvého stupňa, ak pre nedostatok aktívnej legitímácie nárok žalobkyne v tomto smere ako nedôvodný zamietol.

Z uvedených dôvodov odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti o náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 15.000,- eur + 5.000,- eur ako vecne správny (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

Pokiaľ ide o trovy konania vo vzťahu žalobkyne a žalovaných v 1. a 2. rade, odvolací súd dospel k záveru, že prvostupňový súd pri výpočte trov právneho zastúpenia nesprávne postupoval, ak pri výpočte základnej sadzby tarifnej odmeny vychádzal zo súdom priznaného plnenia.

Podľa § 151 ods. 5, veta prvá, O.s.p., trovy konania určí súd podľa sadzobníkov a podľa zásad platných pre náhradu mzdy a hotových výdavkov. Sadzobníkom sa pre účely určenia odmeny za právne služby poskytnuté advokátom v súdnom konaní rozumie vyhláška. V zmysle § 9 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. sa základná sadzba tarifnej odmeny stanoví podľa tarifnej hodnoty veci alebo druhu veci alebo práva a podľa úkonov právnej služby, ktoré advokát vo veci vykonal, ak táto vyhláška neustanovuje inak. Podľa § 10 ods. 8 vyhlášky (v znení vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 209/2009 Z.z. účinné od 1. júna 2009) platí, že vo veciach ochrany osobnosti, v ktorých sa žiada aj náhrada nemajetkovej ujmy, je tarifnou hodnotou veci 2000 eur, z ktorej sa za použitia ustanovenia § 10 ods. 1 vyhlášky stanoví aj základná sadzba tarifnej odmeny za úkony právnej služby poskytnutej advokátom.

V posudzovanej veci bola žaloba podaná na súd dňa 10.1.2013, teda úkony právnej služby boli poskytnuté žalobkyňi advokátom už za účinnosti vyhlášky č. 209/2009 Z.z., účinné od 1. júna 2009. V dôsledku toho mal prvostupňový súd pri výpočte odmeny za poskytnuté úkony právnej služby vychádzať z tarifnej hodnoty veci 2000,- eur.

V zmysle vyššie uvedenej vyhlášky, s účinnosťou od 1.6.2009 predstavuje základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby vo veci ochrany osobnosti s nárokom náhrady nemajetkovej ujmy (tarifná hodnota 2.000,- eur) sumu 91,29 eur.

V preskúmvanej veci trovy prvostupňového konania žalobkyne predstavujú trovy jej právneho zastúpenia za 9 úkonov právnej služby - 1. prevzatie a príprava vecí, 2. podanie žaloby, 3. porada s klientom dňa 9.9.2013, 4. účasť na pojednávaní dňa 9.9.2013, 5. podanie zo dňa 9.9.2013, 6. zmena žaloby zo dňa 23.9.2013, 7. porada s klientom zo dňa 25.11.2013, 8. účasť na pojednávaní dňa 4.12.2013, 9. účasť na pojednávaní dňa 23.1.2014. Odmena advokáta za 9 úkonov právnej služby predstavuje 821,61 eur. K tomu prináleží režijný paušál vo výške 70,34 eur (7,63 + 7 x 7,81 + 8,04).

Odvolačí súd tak priznal žalobkyňi náhradu trov právneho zastúpenia v prvostupňovom konaní celkom v sume 891,95 eur a žalovaných v 1. a 2. rade zaviazal zaplatiť spoločne a nerozdielne uvedenú sumu žalobkyňi do 3 dní od právoplatnosti rozsudku na účet jej právneho zástupcu.

Keďže odvolačí súd svojimi výrokmi zmenil a zároveň potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti vo veci samej, bolo potrebné zmeniť aj výroky rozsudku o povinnosti žalovaných, a to konkrétne vo vzťahu k žalovaným v 1. a 2. rade ohľadom ich povinnosti uhradiť spoločne a nerozdielne na účet Okresného súdu Humenné súdny poplatok vo výške 900,- eur a trovy štátu vo výške 4,30 eur, a to v znení súvisiacich výrokov uvedených v tomto rozsudku (§ 220 O.s.p.).

O trovách celého konania (prvostupňového ako aj odvolacieho) úspešného žalovaného v 3. rade odvolačí súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 v spojení s § 150 ods. 1 O.s.p.. Dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré nepriznal tomu úspešnému žalovanému trovy konania, vzhliadol v tom, že ohľadom náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 a § 15 Obč. zákonníka doposiaľ vnútroštátna judikatúra nie je jednotná a jednoznačná, a to vo vzťahu k poisťovateľovi zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v znení zákona č. 381/2001 Z.z.. To viedlo, podľa názoru odvolacieho súdu, žalobkyňu k tomu, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy si uplatnila nielen voči žalovaným v 1. a 2. rade, ale aj voči žalovanému v 3. rade ako poisťiteľovi. Predovšetkým práve z tohto dôvodu úspešnému žalovanému v 3. rade výnimočne náhradu trov celého konania nepriznal.

Poučenie:

P o u č e n i e: Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.